

Orsovai Hírlap

TARSADALMI HETILAP.

AZ ORSOVAI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Szerkesztőség: Korona-út 291.
Kiadóhivatal: Handl József könyvnyomdája.
Megjelenik minden csütörtökön.

Szerkesztő és laptulajdonos:
MIHALIK SÁNDOR.

Előfizetési árak:
Egész évre: 8 korona | Negyed évre 2 korona.
Fél évre: 4 " | Egyes szám 20 fillér.
Hirdetéseket fölvesz a kiadóhivatal.
Nyiltér soronként 30 fillér.

Támogassuk a hazai ipart!

Nem egyszer volt már alkalmunk hangoztatni, hogy mindaddig, a míg közönségünk, de elsősorban intézeteink, egyesületeink, maguk a városi és állami hatóságok és összes társadalmi tényezőink föl nem karolják a hazai és illetve a helyi ipart, addig iparunk föllendüléséről beszélni sem lehet. De nemcsak hogy föllendülésről nem lehet szó, hanem még azok az iparágak is, a melyek eddig többé-kevésbé virágzásnak indultak, a közömbösség és a pártolás hiánya miatt elenyvednek és pusztulásnak indulnak. Nem tartom erre elfogadható oknak a politikai térre való utalást és nem tartom gátló akadálynak a közös vámterületet sem. A mult tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a közös vámterület mellett sok iparágunk fölvirágzott és újabb és újabb ipari cikkek termelése és gyártása indult meg. Nem kellett volna egyéb, mint az, hogy közönségünk melegebben érdeklődjék hazai ipartermeink iránt, ne haladjon el közömbösen iparosaink sziszifuszi munkája mellett és csak kevéssé is, de méltányolja azt a buzgalmat, fáradságot és munkásságot, a melyet iparosaink vállalva fejtenek ki nemcsak megélhetésükért, hanem annak a hazafias célnak érdekében is, hogy meggyőzzék közönsé-

günket a hazai ipar haladásáról és versenyképességéről.

Sajnos, kevés kivétellel ma is ott vagyunk, a hol voltunk évekkal ezelőtt. Minden szebb, jobb és értékesebb előtünk, ha külföldi, és silányabb, értéktelebb, ha az ipari termék hazai gyártmány.

Csak kevesen gondolnak arra, hogy mekkora igazságtalanság rejlik ebben a fölfogásban.

Meggyőződésem az, hogy ha sikerülne közönségünkben a hazai ipar iránt való érdeket felkeltetni, ha sikerülne a kételyeket eloszlatni és melegebb érdeklődést szítani hazai iparosaink veritékes munkája iránt, a közös vámterület mellett is annyira föllendülne hazai iparunk és ipari vállalkozásunk, hogy hazai iparosaink panaszai csakhamar elhallgatnának.

Honi ipartermeink versenyképességét, szoliditását, értékét és megbízhatóságát bizonyítják a kiállítások és bizonyította a verseci parkiállítás is. Akkor egy szebb jövő hajnalát reméltük fölvirradni a honi s illetve a helyi iparra. Sajnos, ez a jogosult és mindenképen megokolt reménységünk nem vált valóra. Iparosaink ma is épen oly jogosan vannak telve panasszal és keserőséggel, mint annak előtte és hazai iparunk pangása csak oly sokszor hallott jajszó, mint volt akkor, a mikor még

nem tudhatta vásárló közönségünk, mi mindent termel a hazai ipar. Holott közönségünk meggyőződhetett arról, hogy alig van olyan iparág, a melyet hazánkban, sőt jórészt Versecen is, nem kultiválnak és a mely szolidabb cikket nem termelne, mint bármely külföldi ipartermelő.

A hazai ipar pártolásában pedig, ismételjük, elől kell járnia a hatóságoknak, állami és városi intézményeknek, egyesületeknek és intézeteknek. Ha a közönség látja és tapasztalja, hogy közintézeteink céltudatosan, állhatatosan és következetesen mindenkor csupán hazai és elsősorban helyi ipartermékeket vásárolnak, ha közintézeteink élén álló férfiak, elüljáróságok, iparhatóságok adnak példát a helyi ipar támogatására és nyújtanak biztosítékot a hazai ipartermékek használhatóságáról és értékéről, közönségünkben önmagától megszűnik az indolencia törekvő iparosaink iránt.

A nemes és hazafias ügyszó illő szeretettel fordulunk tehát hatóságainkhoz, városaink érdemes polgármesteréhez és mindama jeles férfiakhoz, a kik közintézetek élén állanak; *mondják ki, hogy minden ipari szükséglet, a mely a főmhatóságukhoz tartozó intézményeknél beszerzendő, csupán és kizárólag hazai és illetve elsősorban helyi iparosoknál vásárolandó.* Meg vagyok győződve arról, hogy ilyen elvi kijelentést

TÁRCA.

Demeter és Sátán.

Demeter ur szerfölött el vala keseredve és kacérokodott egy revolverrel. A revolver az asztalon feküdt, szép sima szerszám, fényes és tetszetős. Egy kicsi dísz tárgy. Demeter ur pedig asztal előtt ült és semmi egyebet nem csinált, csak éppen kacérokodott. Hátra dőlt a székében, ugy nézte a csillogó, elefántcsontfogójú holmit. Azután a kezébe fogta, a súlyát mérlegelte. És próbaképpen halántékához illesztette a csövet. Most egy nyomás. Azután pukk! És vége mindennek.

Nem nyomta meg a ravaszt, hanem visszatette a revolvert az asztalra és elhatározta, hogy előbb Dianát lövi agyon. A gyönyörűsége szép asszonyt, a hosszú aranyhajut, a köszívűt. Gyűlölte most ezt a nőt. Merthogy azt okozta minden szenvedéséért. Előbb őt, azután saját magát!

És az ajkát harapta, úgy hogy kiserkedt rajta a vér. Eltorzult az arca, mint egy kinvallatást szenvedő. Mert nemcsak a testet, a csontokat és az izmokat is lehet kinpadra feszíteni. Gyakran keresztire szegeződik, testi kinokhoz hasonló kinnal vívódik, vergődik a lélek is. Ugy, mint most Demeter úré, aki ime szerelmes és meg akar halni. Előbb

azonban ő nagyságát fogja agyonlőni, mert ő az oka a sok és nagy szenvedésnek. A gyönyörű szép, aranyos haju asszony, aki nem akarja meghallgatni Demeter urat, mert erényes akar maradni és becsületes.

Most pedig egyszerre odaérkezett Demeter urhoz a Sátán. Külső ábrázatára nézve nem vala ő az a lófarkas, kénkőves lovas, kinek gyermekek rettenére, büntől elriasztandó kegyes hívek nagyon nagy ijedelmére az írárok lefestik. Sátáni művoltából legfeljebb annyi maradt benne, hogy az egyik lábára bicegett s a két szeme lobogó lánggal égett, olyan lobogó lánggal, amilyen nem ég közönséges halandó szemében. Egyébként egy kifogástalanul öltözött, szembeötölően halvány ur volt, kevéssé fáradt és nagyon jó modorú. Inkább volt hasonlatos egy nem egészen ifju világfihoz, aki elmulott idejét élvezetekre, földi gyönyörök keresésére használá föl, mintsem az ijesztő, félelmetes Sátánhoz.

És mondá a Sátán Demeternek, aki megriadtan szakította félbe a csillogó revolverrel való kokettirozást:

— Szervusz komám! Legkedvesebb segítő társam!

— Bocsánat! Nem ismerem uraságodat! — válaszolta Demeter, elmélázva sából felrezenve s igen csodálhozva amiatt, hogy magányát így megzavarja egy ismerősen megszólaló idegen.

— Dehogyan nem ismersz! Én vagyok a Sátán!

Demeter itt megijedt. De nem mutatta az ijedelmet, mert eszébe jutott, hogy az nem lenne gavalléros és hogy a megijedő ember nagyon nevetséges figura. Azért nyugodalmat erőltetett magára, bárha az első meglepetés kábulatában szédült és hebegett:

— Kérem . . . én . . . azt hittem . . . a poklok mélységes fenekén tanyázik méltóságod!

A Sátán kacagott és bizodalmasan leült Demeter mellé az asztalhoz.

— Dehogyan fiam! Az régen volt! Akkor, amikor még a bibliát írták. És sok száz évvel ezelőtt, mikor egyszer magamnál egy hírneves poétát is vendégül tisztelhettem. Valami Dante nevűt. Ékes versezetben meg is írta, hogy odalenn miket tapasztalt. Bizonyára olvastad. Avagy nem ismered a Divina Comediát?

Demeter ur sohasem olvasta a Divina Comediát. Mint ahogy tulajdonképpen egész életén keresztül nem olvasott semmit sem. A könyveket és a poétákat nem igen kedvelte. És a képzelet világánál sokkalta többre becsülte a valóságot. Élete mindezideig abban telt el, hogy ruhákat csináltatott, azután ezeket elnyűtte. És újra ruhákat csináltatott, azután ezeket is elnyűtte. Közben a kávéházakban sok pikolót megivott. Udva-

is, a melyet természetesen a gyakorlati kivitelnek is követnie kell, óriási hatással lenne helyi iparunk támogatására, sőt fölvirágzására is. A nem-s és jó példát számosan, mind többen és többen követnék, mert ez a kiadott jelszó, a hazai és helyi ipar támogatása hatóságai megerősödést nyerve, harsogó jeligévé válnék, a melyre hallgatni és a példát követni minden hazafias érzés parancsolná.

Tegyük divattá a hazai ipar pártolását és divatból csakhamar szükséglet válnék.

Gondoljuk meg, hogy a hazai ipar támogatásának ereje kihat a társadalom minden ágára. Az iparos boldogulása a többi gazdasági ágnak is. Vele lendül föl a mezőgazdaság, a kereskedelem, sőt minden kulturális haladásnak és fejlődésnek forrásává lehet. Nemzetgazdasági, de helyi gazdasági kérdés és földadat ez, a melynek sikeres megoldásában mi polgárok mindmegannyian résztvehetünk.

Érdemes és hazafias cél tehát ez, a melynek érdekében sorompóba szeretnők szólítani hazánk minden polgárát, mert meggyőződésünk, hogy a helyi ipar pártolásából indító és tápláló forrás fakad minden gazdasági águnk, sőt minden polgártársunk számára.

De volna egy kérést szavunk kereskedőinkhez is. A hazai és helyi ipar pártolásában nagy és felette fontos hivatás vár reájuk. Ne kicsinyeljék a hazai ipart, de tüntessék föl a hazai ipartermékek mellett a külföldi termékeket úgy, mintha ezek mellett eltörpülne a hazai iparos ambíciózus, fáradságos, törekvő munkájának gyümölcsei. Hazai és helyi kereskedőinknek egyik legszebb, legnemesebb és leghazafiasabb földadata, hogy nemcsak ráterelje, hanem meg is nyerte közönségünk figyelmét és érdeklődését a hazai ipartermékek iránt.

Csak úgy, de csakis úgy, ha minden hivatott társadalmi és gazdasági tényező egyaránt lelkesedéssel, illő jóakarattal és buzgósággal vállalkozik a hazafias és szent ügynek propagálására, lesz valóban hazai iparunk és lehet

jogosan remélnünk a hazai ipar fölvirágzását.

Vajha termő talajra találnának az itt elhangzott eszmék, a miknek fölkarolására kérve-kérjük hazánk minden nemesen gondolkozó polgárát!

Horváth Ede,
a verseci nőegylet titkára.

Az állam és önkormányzat nyelve.

Irta: Szántó Aladár.

A mostani súlyos viszonyok között talán időszerűtlennek tűnik fel ezen kérdés, holott valójában fontosságára nézve oly mély horderejű, hogy a napi politika eseményei — ha talán aktualitását háttérbe is szoríthatják, — jelentőségét el nem homályosíthatják, és a nemzeti haladás harcosai előtt ezen kérdés kielégítő és kölcsönös megértést eredményező rendezése bizonyára állandóan elsőrangú fontosságú marad.

Még mindnyájunknak élénk emlékezetében van bizonyára azon örvendetes kezdeményező lépés, mellyel a Berzevics-féle népiskolai törvényjavaslat a nemzeti állam kiépítésének fáradságos — de annál háladosabb — munkáját megindította, mely azonban — sajnos mindeddig csak óhajítás maradt, de a való életbe még át nem mehetett.

Ezen lépés azonban a kérdésnek csupán egyik oldalára vonatkozik, a bajokat és sérelmeket — még pedig nem is a legkiáltóbb sérelmeket csupán egyik irányban igyekszik orvosolni. — Teljes mértékükben fennmaradnak azonban ezen kiváló törvényjavaslat tető alá hozatala után is azon égető bajok, melyek az állam nyelvének az önkormányzati életben való példátlan feláldozásában és mellőzésében állanak.

A 68-iki magyar törvényhozás ugyanis — az akkori idők helytelen államelméletei által káros módon befolyásolva — teljesen félreismerte a nemzetiségi egyenjogúság és a nemzetélet kívánalmait, a mikor — különösen a községi hivatalos életben — a legminalisabb mértékben sem tette kötelezővé a magyar nyelv használatát és nem követelte meg annak ismeretét.

Demeter csak a fejével intett: Igen, az asszony miatt.

— Lásd, ez a dolgok rendje. Az én találmányom. Ember győtri az embert. Ember teszi embernek pokollá az életét. Élhetnének békességben, közös nyugalomban egymás mellett. De nem. Egyik keresztül gázol a másikon. És hiúság, vagy önzés, vagy egy pere gyönyöre kedvéért tipor embertársa lelkén. Ez az! Ezért mondom én, hogy segítő társaim vagytok mindannyian. Gyötrők és szenvedők egy személyben.

Demeter ur ismét igazat adott az ördögnek. Csakugyan! Ember teszi pokollá embernek az életét. És a szeme, a bosszura szomjas lélek irányítását követve, felkereste az asztalon nyugvó revolvert, mely képes kioltani egy habfehér, csodaszép női testből az életet.

A Sátán felfogta ezt a tekintetet; — A bosszú! Ugy-e a bosszú! A kutya is mar és nem tűri a botot. A szamar is rag és nem tűri az ostort. Hát miért maradna a versenyben hátra a teremtséskorona az ember? De figyelmeztetek valamire. Miben oka a te szenvedéseidnek az az asszony? Avagy kacérokodott veled? Avagy hazudott neked? Ugy-e hogy nem. Csak eszköz volt a sors kezében, az én kezemben, mert arról igazán nem tehet, hogy szép, hogy aranyhaja van s a te tetszésed megnyerte,

Hogy az állam nyelvét a nemzetek életében mily eléggé nem kárhóztatható ugynevezett nagylelkűséggel dobta például az 1868-ik évi 44-ik törvényeikk, arra nézve csupán a legszembeötlőbb rendelkezéseit hozom fel.

A 68-ik törvény értelmében a közgyűlések maguk határozzák meg jegyzőkönyvük és ügyvitelük nyelvét, sőt a jegyzőkönyv egyszersmind azon a nyelven is viendő, a melyet a szavazatképes tagok egy ötödrésze kíván. E szerint a jegyzőkönyv esetleg öt-féle nyelven is kötelezőleg vezetendő, de a magyar nyelv ezen öt nyelv közül is teljesen számúzó lehet. E mellett a községek a közhatósághoz és felsőbbsegekhez intézett beadványaikban az állam hivatalos nyelvét teljesen mellőzhetik, sőt — a mi már valóban az állam-raison hiányának végső superlativumát jelzi — az ily beadványokra az illető közhatóságok által hozott végzések és intézkedések a beadvány nyelvén hiteles fordításban közlendők.

Tessék már most ezek után elképzelni, hogy minő közigazgatás lehetséges az ily rendelkezések mellett; vajjon lehetséges-e, hogy a közigazgatásban, — mely a közélet legkülönbözőbb feladatainak sikeres elvégzésére, az egyeseknek legfontosabb érdekeinek ápolására, támogatására és védelmére van hivatva, — szóval hogy ezen legaltalanosabb állami tevékenység körében az olyannyira kívánatos gyorsaság és erély valójában érvényesüljön.

A válasz nem lehet más mint tagadó és nem tagadhatja el senki azon hasonlat valóságát, mely a magyar közigazgatást kátyuba rekedt székhez hasonlítja. És így lesz ez dacára minden foltozó kísérletezésnek mindaddig, míg a magyar törvényhozás az önkormányzat ügyét újból napirendre nem tűzi és az államnyelv ezen példátlan végzetes feláldozását meg nem szünteti.

A községek belső életében a magyar nyelv kötelezővé tehető, s legalább az előjárói állásokra való választhatóságnak feltételévé tűzendő ki az államnyelv ismerete. Es ezzel nem követelünk sem sokat, sem lehetetlent, mert

Azt mondod, rossz asszony? Miért? Mert erényes marad? Mert nem szegi meg a hűségi esküt? Akkor volna rossz, ha hallgatna te rád!

Demeter dühös lett:

— Egy Sátán, aki az erényt védi! Nevetséges vagy!

Nem az erényt védem, csak a logikát. S a logika nevében még egyet. Mi lenne, ha mindenki úgy gondolkodnék, mint te. Mond, emlékezel arra a lányra, a kit a mult héten hitegetted, azután ott hagytál? Hát arra az asszonyra, akit most két hete hitegetted, aztán ott hagytál? Meg a többi sok leányra, sok asszonyra. Mind hitegetted és mind ott hagytad. Mi lett volna, ha ezek mind golyóval, öldöklő szándékkal támadnak ellened? Hányszor kellett volna halálnak halálával meghalnod?

Szünet.

— Mindezeket pedig — kezdte újra a Sátán — nem azért mondtam, hogy jobb utra térj, hanem azért, mert ugy is tudom, hogy az okos szót nem fogadod meg. Mert ostoba vagy és rossz. Az emberek legtöbbje ilyen. Rossz és ostoba. Ezért virul nekem. Ezért nagy az én birodalmam. Na szervusz!

Azzal magára hagyta Demetert, hogy folytassa ott, ahol elhagyta, a revolverrel való kacérokodást.

Benda Jenő.

rolt s minden rendű, rangú nőktől beszédé a szép ruháknak. csinos bajusznak és jó modornak járó hódoltság adóját. Mignem a szépséges szép aranyhaju asszonnyal hozta össze a végzet, aki kőszívű maradt és erényes, gyászba borítván, gyilkos gondolatok örvényébe taszítván ezzel Demeter urat.

— Fiam, — magyarázta jóakarattal az ördög, kinek külső színezete olyan volt, mint egyderék világfié — azóta az idők megváltoztak! Dante poklában az emberek már nem hisznek. S abban a pillanatban, mikor az utolsó hívó meghalt, ez a pokol megszűnt létezni. Összes kínjaival, förtelmeivel és rettenetével együtt ideköltözött fel a földre, az emberek lelkébe. Akkor költöztem föl a földre én is.

Demeter ur ismét az ajkát harapta. A szőke asszony miatt újra nagyon gyötörte a szenvedés. És igazat adott a Sátánnak. Itt van a pokol. Itt! Az emberek lelkében. Az ő lelkében is. Ezeknél külön szenvedéseket nem talált ki sem a Dante, sem próféták fantáziája.

— Fáj fiam? Fáj? — kérdezte kájjánul az ördög. És a szemeiben lobogó láng csufondáros örömmel villogott. — Az asszony miatt, ugy-e? A gyönyörűséges szép szőke asszony miatt, aki erényes, becsületes akar maradni és nem hódol neked?!

már 1879 óta, annál inkább újabb a magyar állam mó'ot nyújtott, sőt kötelességet állapított meg a nemzeti nyelv elsajátítására s így valóban elítélendő és könyelmű nemtörődömség, ha azok, kiknek módjukban állana, a magyar nyelvben jártasságot nem szerznek.

Az állam megadván a lehetőséget az államnyelv elsajátítására, sőt megkövetelvén azt, csak következetesen jár el akkor, ha kizárja a közhatósági funkciókból azokat, kik magukat a nemzeti léttől teljesen elszigetelik. Ezzel a közhivatali képesség helyesen értelmezett elve, mint polgári jog, sérelmet éppen nem szenvedne, míg a nemzeti megerősödés és haladás terén egy óriási lépéssel jutnánk előre.

Az elmondottak igazságát semmiféle egyenjogusági elmélet meg nem döntheti, mert nemcsak phisikailag, nemcsak pénzügyileg, de lélektanilag is lehetetlen, hogy valamely állam a kebelében élő különböző népfajokét egyenlő érvényesülésre emelje. Az állam mint élő személyiség valamenyinek külön nemzeti szellemét egyformán nem érvényesülését önmagának megsemmisítése nélkül nem tűrheti, hanem csak az lehetséges, hogy az egyik nemzeti szellem irányozza a többit, mert ellenkező esetben az állam felbomlik s így az állam, melynek csak egy szelleme, főleg csak egy nyelve s az emberi eszméről csak egyféle sajátos nemzeti felfogása lehet, megsemmisül, az államot alkotó nemzet elveszti szerepét és jelentőségét az emberiség történetének színpadán.

Hogy az állam kebelében élő különböző sajátos nemzeti felfogást tápláló népfajok közül melyiknek szelleme érvényesüljön, és az állami intézmények alakulásában melyik szellem hatása tükröződjék vissza, ezt az dönti el, hogy melyik nép képes valamely konkrét államterületen és konkrét viszonyok között az emberi eszmét, az általános jót teljesebb mértékben megvalósítani, melyik nemzeti szellemnek van az egész emberiség szempontjából az adott viszonyok között legnagyobb értékessége.

Igaz ugyan, hogy az állam kizáró nemzeti jellege és az abból folyó azon következmény, hogy az állam a maga szuverén hatalmát a nemzetiségnek, mint külön sajátos nemzeti egészek szempontjából nem korlátozhatja, és így a helytelen értelemben vett nemzetiségi egyenjoguságot már lélektani alkatánál fogva meg nem valósíthatja, ez az egyes nemzetiségekhez tartozókra — legalább látszólag — nagy megszorítást tartalmaz ugyan, de ez nem is tartható fenn másképpen, mint ha az államalkotó országló nép — mint fennebb mondtam — magas és kiváló tulajdonokkal van felruházva és nemzeti szellemének érvényesülése az adott viszonyok között az egész emberiségre nézve értékesebb és szükséges.

Sőt előttem kétségtelennek látszik az is, hogy ezen megszorítás csak látszólagos és csak következménye az emberek szokásos túlzásainak. Mert ha a nyelv és kultúra őseredetét kutatjuk, lehetetlen fel nem ismernünk, hogy már kezdettől fogva a nyelv és kultúra kifejlődése tekintetében az volt a döntő, vajjon mily módon válik az összeműködés legcélszerűbbé, vajjon miképpen érhető el a lehető legnagyobb emberi eszme legteljesebb mértékben megvaló-

sítható. És látjuk is, hogy az emberek nem azért ragaszkodnak valamely nyelvhez, mert az az ő saját nyelvük, vagy mert az ősöktől örökölték, hanem ragaszkodnak ahhoz, mert jó és célszerű; feladják egy jobb és célszerűbb kedvéért.

Az államnak tehát ragaszkodnia kell azon nyelvhez, melyet céljai elérésén legcélszerűbbnek tart, mely az általa kifejezésre juttatott sajátos nemzeti szellem közvetlen megnyilvánulása.

Az állam nem esorbitja polgárainak jogait — bármely nemzetiségű legyen is — sem magán-, sem társadalmi-, sem politikai jogaiban nemzetisége miatt, sőt édes gyermeke gyanánt oltalmazza és megvédi őket azoknak élvezetében bárholonnan jövő háborítás ellen is; azonban ez az egyenjoguság nem a különböző nemzetszellemekek, hanem az egyéneknek egyenjogusítása; nem nemzetiségi, hanem állampolgári egyenjogusítás.

HIREK.

Határszéli rendőrkapitányságok.

Sélley minisiteri tanácsos körülnézett városkánkban és sok dolgról szerzett személyes információt. Azt hisszük, hogy ennek meg lesz nemsokára a kívánt eredménye, mely különösen a határszéli forgalomban, illetőleg az eddig fennállott merev intézkedések lazításában fog nyilatkozni, ami annyival inkább szükséges, mert a rideg rendszer Orsova megélhetési viszonyait is közelebről érintik. A határszéli kapitányságok életbe léptetése küszöbön áll, s nemsokára egy új hivatal, meglehetősen nagy személyzettel, fog Orsován a határszéli forgalom lebonyolításával foglalkozni, mely hivatal elég tág hatáskörrel fog birni.

Érdemesnek találjuk meg említeni, hogy a határszéli rendőrkapitányi hivataloknál szervezendő állásokra mintegy 14,000 folyamodvány adatott be. Az államnak tehát — ha csak a kérvény bélyegeket tekintjük, 14,000 K. haszna volt, pedig hát a mellékleti bélyegek is kitesznek annyit, hogy egy kapitány első évi fizetését fedezik.

Zsupaneki körjegyző. Okt. hó 16-án megejtett jegyzői-választáson, melyen Pécze Gy. Géza elnökölt, szavazattöbbséggel Izsáky Károly ohababiztrai segédjegyző, aki különben 1 hónap óta Zsupaneken működött helyettesként, választott meg.

Vásárhelyi Pál szobra. Október 22-én délelőtt leplezik le Szegeden *Vásárhelyi Pál* hírneves mérnöknek a szobrát, a szegedi Széchenyi-téren. A Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület ajándékozta a szép szobrot Szegednek és bizonyos vonatkozás van abban, hogy éppen a Széchenyi-téren állítják föl, mert Vásárhelyi jobb keze volt a nagy Széchenyinek. Mikor Vásárhelyi 1846 április 8-án a tiszavölgyi érdekeltség értekezletén hirtelen meghalt, Széchenyi lesújtott lélekkel ezt írta róla: „Jó éjt Vaskapu, az ő kimúltával a te szabályozásodnak is befellegzett.”

Vásárhelyi szobrát azért állítják föl éppen Szegeden, mert az ő igazi mesterműve a Tisza-folyó fölmérése és szabályozási tervének elkészítése volt. Nem is említve sok nagyszabású alkotását, elég munkásságáról annyit följegyezni, hogy ő volt az alsódunai zuhatagok első alaptérvő fölvételének és szabályozásának vezérlő szelleme, ő vezette a meredek kazánszorosi sziklák széléből kirepesztett Széchenyi-ut munkálatát és több hazai

folyónak első hidrográfiai fölvétele és szabályozása tervének elkészítése az ő zseniálítását és korát messze meghaladó tudását dicséri ugyanígy, hogy a magyarországi vízügyek mai fejlettségének és sikerének fundamentuma ma is a Vásárhelyi fővezetése alatt létesített fölmérés. A Vásárhelyi-szobor eszméjét *Czigler Győző* egyetemi ténár vetette föl és *Szapáry Gyula* gróf hathatósan fáradozott abban, hogy az eszme megvalósuljon. Eleinte Budapesten, majd Szolnokon akarták fölállítani a szobrot, de *Lázár György* dr. polgármester meggyőzte róla a mérnök- és építész-egyesületet, hogy a szobornak legigazibb helye Szegeden van. Szeged város különben elvállalta az alapozás költségét és kétezer koronával gyarapította az alapot. A Magyar Mérnök és Építész-Egyesület budapesti tagjai már 21-én, délután Szegedre jönnek, hol az egyesület félhétkor este, a városháza nagytermében vándorgyűlést tart. Az ülésen *Reök Iván* műszaki tanácsos mond emlékbeszédet Vásárhelyi Pálról. *Lisznay* Damó Tihamér minisiteri osztálytanácsos ismerteti Szeged város árvédelmi helyzetét. Majd *Sármezei* Endre, az aradcsanádi egyesült vasutak főtisztviselője, a motorosközlekedésről, *Tóth* Mihály Szeged város főmérnöke pedig Szeged város vízvezetékének műveiről értekezik. Utána félkilencor lakoma lesz.

Színészetünk. Hozzánk is nemsokára bekopogtató *Kunhegyi* Miklós színtársulata Oravicán a következő darabokat hozta színre: *Stern* Romeó, a kínai pomádé gyáros, *Casanova*, Heidelbergi diák élet, *János vitéz*, *A bor*, *Pfeferkorn* utazása, *A kis alamuszi*, *A tavasz*, *Rátartós király* kisasszony, *Saharai* konzul.

Az „*Oravicai Híradó*” a színtársulat tagjai közül kiemeli a férfiak közül: Erdélyi komikust, *Sarkadyt*, *Táborit*, *Tarjánt Gyöngyösit*; a nők közül: *Novák Ilonát*, *Vörös Alicet*, *Kürthy Terézt*, *Erdélyinét* (drámai színésznő). *Kunhegyi* társulata 2 hetet töltött Oravicán, s a közönség — az „*Oravicai Híradó*” véleménye szerint indulva, megvolt elégedve a társulattal, a melyről különben a következőket mondja:

„Az általános közhangulat folytonos javulása mellett folytatja előadásait színházunkban *Kunhegyi Miklós* kiváló színtársulata s az egész hét folyamán csupán, az egy vasárnapi előadás volt az, amely nem felelt meg várakozásunknak, közönségünk igényeinek, míg a többi előadások teljesen megfelelő jók voltak úgy az irodalmi érték, mint az előadás művészetét tekintve.

Összefoglalva eddigi tapasztalatainkal ismételtén kijelentjük, hogy a társulat művészi színvonalával és erejével a legteljesebb mértékben meg vagyunk, elégedve, s midőn ezt szíves örömmel ismerjük el, amaz óhajtásunknak is kifejezést adunk, hogy a jövőben is viszontlássuk e derék művész társaságot, akik a legutóbbi kéthét alatt annyi kellemes estét szereztek nekünk nemes művészetükkel. S midőn most eltávoznak körünk-ből, vigyék magukkal mindnyájunk nagyrabecsülését és a viszontlátásig szóló szíves „Isten Hozzád”-unkat.

Megtámadott hajós kapitány. Mult héten történt a romániai Aldunán, hogy *Tunkl* hajós kapitány vontató hajójával és egy uszályal fölfelé törekedett a Dunán. Egyszerre csak egy csónak közeledett a romániai part felől, melyben két katonatiszt és egy nő foglaltak helyet. A csónak az uszályhoz akarta magát kötni, hogy az vontassa fölfelé. Eszrevevén azt a parancsnokhidról *Tunkl* hajóskapitány, oda kiáltott a csónakban ülőkhez, hogy ne kapaszkodjanak a sleppbe, mert az tilos, különben is este lévén, hajójával azonnal kiköt. A csónakosok azonban ennek dacára belekapaszkodtak,

mire Tunkl egy matróz által a csónakot leoldatta.

A hajó este kikötvén, a kapitány a kabinjában vacsorához ült, midőn egy matróz azzal jött be, hogy a kapitány urat a partra hívják.

Tunkl erre azt mondotta, hogy most vacsorázik, nem megy. Félóra múlva a hívás megismétlődött. Tunkl rosszat sejtén, megüzenete, hogy nem vesztvén el semmit, nincs mit keresnie a parton. De harmadszor is jött az üzenet, még pedig fenyegető: „Ha ki nem jön, a hajóra lőnek.“ Minthogy Tunkl erre sem ment ki, kis idő múlva a kabin felé két lövés dördült el Erre Tunkl felment a fedélzetre s most még egy harmadik lövés történt feléje, de szerencsére nem talált. Tunkl az esetről felettes hatóságának jelentést tett, mire a vizsgálat megindult.

5310. szám
kig. 1905.

Az orsovai járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Az évi 900 kor. fizetés és 100 lakbérrel jadalalmazott zsupaneki segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom a pályázni óhajtókat, hogy az 1883. évi I. tcz. 6. §-a értelmében felszerelt kérvényüket f. é. **november hó 15-ig** annyival inkább benyujtsák, mert a később érkezők nem vehetők figyelembe.

A román nyelv bírása kívánatos.

A választást **Zsupanek** község házában f. évi **november hó 30-án délelőtti 8 órakor** fogom megtartani.

Orsován, 1905. évi október hó 14-én.

Péczely,
főszolgabíró.

1--2

Handl József

ORSOVA

könyvnyomda, papir-, író-
és rajzszer kereskedő
ajánlja mindennemű
nyomtatványait és tan-
szerfelszereléseit
legjutányosabb áron.